

Votre Programme Matmidim – Chiour BETH

Parashat Toldot – semaine du 7 au 11 novembre

Souguia n° 42

ת"סד

Matmidim

Programme d'étude Mondial

Sujet de la semaine :

Chéva Brah'ot (1)

Cette semaine nous commençons la Souguia qui traite des Chéva Brahot, sept bénédictions prononcées pour des nouveaux mariés. Nous commencerons par une explication de la Guemarra et des différents termes de ces Brah'ot, ouvrant ainsi à une lecture de la pensée juive sur la notion de couple. Puis nous entamerons les notions de Halah'a en définissant si ces Brah'ot sont intrinsèquement liées au Birkat Hamazon ou pas (ce qui a pour incidence Halah'a par exemple de pouvoir ou non faire les Brah'ot avant le Birkat Hamazon).

Bon Limoud sur Matmidim !

Tephila avant le Limoud

יהי רצון מלפניך ה' אלהינו ואלהי אבותינו, שלא יארע דבר תקלה על ידי, ולא אכשל בדבר הלכה, וישמחו בי חברי, שלא אמר על טמא טהור ולא על טהור טמא, ולא על מתר אסור ולא על אסור מתר, ולא יפשו חברי בדבר הלכה ואשמח בהם. כי יי יתן חכמה מפיו דעת ותבונה. גל עיני ואביטה נפלאות מתורתך

Tephila après le Limoud

מודה אני לפניך יי אלהינו ואלהי אבותינו, ששמת חלקי מיושבי בית המדרש. ולא שמת חלקי מיושבי קרנות. שאני משכים והם משכימים. אני משכים לדברי תורה והם משכימים לדברים בטלים. אני עמל והם עמלים. אני עמל ומקבל שכר והם עמלים ואינם מקבלים שכר. אני רץ והם רצים. אני רץ לחיי העולם הבא, והם רצים לבאר שחת. שנאמר ואתה אלהים תורדם לבאר שחת. אנשי דמים ומרמה לא יחצו ימיהם, ואני אכטח בך.

Programme du Dimanche

L'étude aujourd'hui est dédiée Leilouy Nishmat

Shimron ben Elyahou z"l

1. Explications sur la Souguia de la Guemarra

ז: בתולה נשאת פרק ראשון כתובות

כולן כל ימי המשמה ואי לא מברך חדל: במקלות זרכו אלהים ה' ממקור ישראל על ברכת מקור זריך קהל וסינו עשרה כמו הקהל את העדה (גמדר ס) ואין הקהל כפחות מעדה ועדה עשרה כדילפינן (ברכות דף כא:) מעדת מרגלים עד מתי לעדה הרעה יאלו יהושע וכלב: בגדאס. עיר שבבבל ושמה בגדת. בפסק סדרו של רב שרידל גאון היא זוכרת: המוכה. מתנה על ידי אחר: לעובר. שבמעי אמו קנה: בניס חסנים. כשנכנסה לחופת יושאין: אף בניס האירוסין. כשמקדשה מברכין כל ברכת חתנים כדמפרש: אמר אביי וביאורו שנו. [הא דר"י ביהודה שנו]: שמתמיד עמה. באירוסין כדי שיהא לבו גם כה דלקמן (דף יב) לפיכך מברכין ברכת חתנים מתחלה דמיא במסכת כלה [ב] כלה בלא ברכה אסורה לבעלה כנדה: ואסר לנו אם הארוסות. מדברנן. שגורו על הייחוד של פניה ואף ארוסה לא התירו עד שתיכנס לחופה ובברכה כדפרישית כלה בלא ברכה אסורה לבעלה כנדה ואדרבנן נמי מברכין ולו ואסר לנו כדאשכחן בנר חנוכה (שנת דף טו): והסיר לנו. את נשותינו הנשואות לנו על ידי חופה וקידושין: אברכס פירוס. בורא פרי העץ: ברכס מלוס. על השחיטה ועל המילה דכיון דכולה חדא הודאה היא ואין הפסק בקשה בנתיים לא בעיא חתימה כדאמר בערבי פסחים (פסחים דף קה). ברכת המלוט טעמא מאי משום דהודאה היא הא נמי כולה הודאה היא: מידי דפוס אקידושא. כיון דכלשון קדושה היא בקידוש היוס חתמין כה כי התס דנהיה חתמין משום דש כה הפסק כגון כי הוא יוס תחלה למקראי קודש: והוא שבאו אל המשמה: פנים חדשות. בכל יוס שלא היו שם חתמול: מאי מברך אמר רב יהודה כו'. נראה בעיני סדר ברכות שנסדרו על עסקי הזוג אינו אלא מאשר יר ואילך שאותה ברכה מתחלת לדבר בשניהם אשר יר את האדם מדבר בזכר

דבצרה מיום אחד: גופא אמר רב נחמן אמר לי הונא בר נתן תנא מנין לברכת חתנים בעשרה שנאמר ויקח עשרה אנשים מזקני העיר ויאמר שבו פה ורבי אבהו אמר מהכא ² במקהלות ברכו אלהים ה' ממקור ישראל ורב נחמן בהאי קרא דרבי אבהו מאי דריש ביה מובעי ליה לכדתניא היה ר"מ אומר ⁶ מנין שאפילו עוברים שבמעי אמן אמרו שירה על הים שנאמר במקהלות ברכו אלהים ה' ממקור ישראל ואידך אם כן לימא קרא מבמן מאי ממקור על עסקי מקור ורבי אבהו בהאי קרא דרב נחמן מאי דריש ביה ההוא מובעי ליה למידרש ⁶ עמוני ולא עמונית מואבי ולא מואבית דאי סלקא דעתך לברכה לא סגיא דלאו זקנים ואידך אי סלקא דעתך למידרש לא סגיא דלאו עשרה אין לפרסומי מילתא ⁶ וכדאמר ליה שמואל לרב חנא בנדתאה פוק ואייתי לי בי עשרה ואימא לך באנפיהו המזכה לעובר קנה והלכתא ⁶ המזכה לעובר לא קנה: תנו רבנן מברכין ⁶ ברכת חתנים ² בבית חתנים ר' יהודה אומר אף בבית האירוסין מברכין אותה אמר אביי וביהודה שנו ² מפני שמתמיד עמה תניא אידך מברכין ברכת חתנים בבית חתנים וברכת אירוסין בבית האירוסין ברכת האירוסין מאי מברך רבין בר רב אדא ורבה בר רב אדא תרויהו משמיה דרב יהודה אמרי ⁶ בא"י אמ"ה אשר קדשנו במצותיו וצונו על העריות ואסר לנו את הארוסות והתיר לנו את הנשואות על ידי חופה וקדושין רב

אחא בריה דרבא מסיים בה משמיה דרב יהודה בא"י מקדש ישראל על ידי חופה וקדושין מאן דלא חתים מידי דהוה אברכת פירות ואברכת מצות ומאן דחתים מידי דהוה אקידושא: ת"ר מברכין ברכת חתנים בעשרה כל שבעה אמר רב יהודה והוא שכאו פנים חדשות מאי מברך אמר רב יהודה בא"י אמ"ה

בתולה נשאת פרק ראשון כתובות ח.

והתקין לו ממנו בנות עדי עד היא הנקבה. שיש משום לפי שאנו זריכין להעלות ולחזן ירושלים על ראש שמחתנו שנאמר (תהלים קל) תדבק לשוני לבתי וגו'. שמה תשמח ברכה לחתן וכלה שילחמו בשמחה וטוב לב. ואשר ברא לשם כל ישראל. ולפי שהסדר מתחיל מאשר יר לפיכך פתח בה בברוך וחתם בה בברוך כדרך כל ראשי סדרי ברכות. ושם תשיש ושמה תשמח מפני שהן ברכה הסמוכה לחברתה לא פתח בה בברוך שכן תיקנו לכל הברכות שסמוכות אחר הראשונה על הסדר. ואשר ברא מפני שהיא נאמרת יחידית ברוב ימי המשחה כשאין שם פנים חדשות לפיכך אינה מן הסמוכות והוארך לפתוח בה בברוך ולקיים בה בברוך. אבל שהכל ברא לכבודו אינה מן הסדר אלא לאסיפת העם הנאספים שם לגמול חסד וזכר לחסדי המקום שנהג עם אדם הראשון שנעשה לו שובתין^(א) ומתעסק בו ואסיפה זו כבוד המקום היא וזכרה זו לכן נתקנה ומשעת אסיפה היא ראיה לברך אלא מכיון שיש ברכה על הכוס הוקיעה לסקרה עליו מידי דהוה אברכת בשמים וזכרת על האור כמוצאי שבת דלמרי^(ב) (ירושלמי^(ג) דפסחים פ"ד) רבי מפזן וחתן וסודקין על הכוס ורבי חייל מנכסן הואיל ויש שם כוס ולפי שאינה מאשר סדר הברכות וכולה הודאה אחת לא חתמו בה בברוך מידי דהוה אברכת פירות ומזלות. וכן ברכת יוצר האדם שתיקנוה ל'יזירה ראשונה של אדם הראשון

דלקמן אי למ"ד ב' יצירות הוה אי במשנה אולינן מ"מ אינה מסדר ברכות הוה דהא ב' יצירה הראשונה אחת נקבה לא הוה וא"ת למה היא בזה מתוך שאנו מברכין על יצירה השניה תקנו אף על הראשונה שהיא עיקר ותחילתו: והסקין לו ממנו. מגופו מאלגמתי: צינן עדי עד. צינן נוהג לדורות. וחיה קרי לה צינן עדי עד וכן את האלגמתי: (בראשית ט) עקרה. ירושלים: יעשים האהובים. החתן והכלה: שהן ריעים האהובים שמה שמח חתן וכלה בברוך אתה ה' אמ"ה אשר ברא ששון ושמחה חתן וכלה גילה רינה ריצה חרוה אהבה ואהוה ושלום ורעות מהרה ה' אלהינו ישמע בערי יהודה ובחוצות ירושלים קול ששון וקול שמחה קול חתן וקול כלה קול מצהלות חתנים מחופתם ונערים ממשחה נגינתם בא"י משמח חתן עם הכלה לוי איקלע לבי רבי בהלוליה דר"ש בריה בריך חמש רב אסי איקלע לבי רב אשי בהלוליה דמר בריה בריך שית לימא בהא קמיפלגי דמ"ם חדא יצירה הוה ומ"ם שתי יצירות הוה לא דכ"ע חדא יצירה הוה ומ"ם בתר מחשבה אולינן ומ"ם בתר מעשה אולינן כי הא^(א) דרב יהודה רמי כתיב יוצר אלהים את האדם בצלמו וכתוב זכור ונקבה בראש הא כיצד בתחלה עלה במחשבה לבראות שנים ולבסוף נברא אחד רב אשי איקלע לבי רב כהנא יומא קמא בריך כולוהו מכאן ואילך יא איכא פנים חדשות בריך כולוהו ואי לא אפושוי שמחה בעלמא הוה מברך שהשמחה במעונו ואשר ברא משבעה ועד שלשים בין אמר להו מחמת הלולא ובין לא אמר להו מחמת הלולא מברך שהשמחה במעונו והוה מחמת הלולא מברך שהשמחה במעונו ואי לא וכי א"ל מחמת הלולא עד אימת אמר רב פפי משמיה דרבא^(ב) עד תריסר ירחי שתא ומעיקרא מאימת^(ג) אמר רב פפא מבי רמו שערי באסינתא איני והא רב פפא

איעסק לאבא מר בריה וברוך משעת אירוסין שאני רב פפא הוהו טריח ליה רבינא איעסק ליה לבריה בי רב חביבא וברוך משעת אירוסין אמר קים לי בגייהו דלא הדרי בהו לא אסתיע מילתא והדרי בהו רב תחליפא בר מערבא איקלע לבבל בריך שית אריכתא ולית הלכתא כוותיה רב חביבא איקלע לבי מהולא בריך שהשמחה במעונו ולית הלכתא כוותיה משום דמרידי דאית ליה צערא ליעוקא א"ר נחמן אמר רב יוחנן מן המנין אבליים מן המנין מיתביי חתנים ואבליים מן המנין מתניתא קא רמית עליה דרב^(ד) רב תנא הוא ופליג איתמר^(ה) אמר ר' יצחק א"ר יוחנן חתנים מן המנין ואין אבליים מן המנין מיתביי חתנים ואבליים מן המנין בי

וכל טוב ובחירוה שבה שמעך להקב"ה שברא חמות דיבוק איש בנשאה על ידי שמחה ומדוע לפיכך יש לחתום משמח חתן עם הכלה שהוא לשון שמחת איש בנשאה: בריך חמש. שהכל ואשר יצר ושם תשיש שמה תשמח אשר ברא: בריך שיש. יוצר האדם הוסיף: חדא יצירה הוה. כמאן דלמר בעירובין (דף ט"ז) ויבן את האלגמתי בריימו נברא שני פרטופין וזכר מלפניו ונקבה מאחור: שתי יצירות. כמאן דלמר (שם) וזכר היה וממנו נבראת האשה והרי כאלן שתי יצירות: כפר מחשבה אולינן. שנים עלו במחשבה להבראות ונברא אחד בעירובין כפ' עושין פסוק (שם): מברך שהשמחה במעונו. בתחילת הזימון: צינן אמר לן. לקרואין: מתחם הלולא. קראתי לכם הלולא כשעורה: מעיקרא. קודם הוסיף את המנין קרואים ואמר להם מחמת שאני רוצה להכניס בני לחופה: מאימסי. היא התחלת שמחת חופה לברך שהשמחה במעונו: מי רמי שערי באסינתא. יש שרין שעורים בעריבת מים להטיל שער לצורך חופה. וי"א לשם החתן והכלה וזיעין שעורין צעין לומר פרו ורבו וזמנו כשעורים הללו: דהוה טריח ליה. ממוקנים היו לו כל כרכי חופה ושעורה: אישעק לבריה. שידך לו אישה וברוך משעם אירוסין. שהשמחה במעונו: והדרי בהו. לא נתנו לו האשה: שיש אריכתא. הוסיף דברים על שהכל ועל ברכת יצירה ראשונה וחתם בה בברוך: וליים הלכתא כווסיה. כדפי' לעיל: לני מהולא. לסעודת מילה: חתנים מן המנין. לקמן מפרש למאי הלכתא:

אשהכל ברא לכבודו ויוצר האדם ואשר יצר את האדם בצלמו בצלם דמות תבניתו והתקין לו ממנו בנות עדי עד בריך אתה ה' יוצר האדם שוש תשיש ותגל העקרה בקברין בניה לתוכה בשמחה בריך אתה ה' משמח ציון בבניה שמח תשמח ריעים האהובים כשמחך יצריך בגן עדן מקדם בריך אתה ה' משמח חתן וכלה בריך אתה ה' אמ"ה אשר ברא ששון ושמחה חתן וכלה גילה רינה ריצה חרוה אהבה ואהוה ושלום ורעות מהרה ה' אלהינו ישמע בערי יהודה ובחוצות ירושלים קול ששון וקול שמחה קול חתן וקול כלה קול מצהלות חתנים מחופתם ונערים ממשחה נגינתם בא"י משמח חתן עם הכלה לוי איקלע לבי רבי בהלוליה דר"ש בריה בריך חמש רב אסי איקלע לבי רב אשי בהלוליה דמר בריה בריך שית לימא בהא קמיפלגי דמ"ם חדא יצירה הוה ומ"ם שתי יצירות הוה לא דכ"ע חדא יצירה הוה ומ"ם בתר מחשבה אולינן ומ"ם בתר מעשה אולינן כי הא^(א) דרב יהודה רמי כתיב יוצר אלהים את האדם בצלמו וכתוב זכור ונקבה בראש הא כיצד בתחלה עלה במחשבה לבראות שנים ולבסוף נברא אחד רב אשי איקלע לבי רב כהנא יומא קמא בריך כולוהו מכאן ואילך יא איכא פנים חדשות בריך כולוהו ואי לא אפושוי שמחה בעלמא הוה מברך שהשמחה במעונו ואשר ברא משבעה ועד שלשים בין אמר להו מחמת הלולא ובין לא אמר להו מחמת הלולא מברך שהשמחה במעונו והוה מחמת הלולא מברך שהשמחה במעונו ואי לא וכי א"ל מחמת הלולא עד אימת אמר רב פפי משמיה דרבא^(ב) עד תריסר ירחי שתא ומעיקרא מאימת^(ג) אמר רב פפא מבי רמו שערי באסינתא איני והא רב פפא

איעסק לאבא מר בריה וברוך משעת אירוסין שאני רב פפא הוהו טריח ליה רבינא איעסק ליה לבריה בי רב חביבא וברוך משעת אירוסין אמר קים לי בגייהו דלא הדרי בהו לא אסתיע מילתא והדרי בהו רב תחליפא בר מערבא איקלע לבבל בריך שית אריכתא ולית הלכתא כוותיה רב חביבא איקלע לבי מהולא בריך שהשמחה במעונו ולית הלכתא כוותיה משום דמרידי דאית ליה צערא ליעוקא א"ר נחמן אמר רב יוחנן מן המנין אבליים מן המנין מיתביי חתנים ואבליים מן המנין מתניתא קא רמית עליה דרב^(ד) רב תנא הוא ופליג איתמר^(ה) אמר ר' יצחק א"ר יוחנן חתנים מן המנין ואין אבליים מן המנין מיתביי חתנים ואבליים מן המנין בי

וכל טוב ובחירוה שבה שמעך להקב"ה שברא חמות דיבוק איש בנשאה על ידי שמחה ומדוע לפיכך יש לחתום משמח חתן עם הכלה שהוא לשון שמחת איש בנשאה: בריך חמש. שהכל ואשר יצר ושם תשיש שמה תשמח אשר ברא: בריך שיש. יוצר האדם הוסיף: חדא יצירה הוה. כמאן דלמר בעירובין (דף ט"ז) ויבן את האלגמתי בריימו נברא שני פרטופין וזכר מלפניו ונקבה מאחור: שתי יצירות. כמאן דלמר (שם) וזכר היה וממנו נבראת האשה והרי כאלן שתי יצירות: כפר מחשבה אולינן. שנים עלו במחשבה להבראות ונברא אחד בעירובין כפ' עושין פסוק (שם): מברך שהשמחה במעונו. בתחילת הזימון: צינן אמר לן. לקרואין: מתחם הלולא. קראתי לכם הלולא כשעורה: מעיקרא. קודם הוסיף את המנין קרואים ואמר להם מחמת שאני רוצה להכניס בני לחופה: מאימסי. היא התחלת שמחת חופה לברך שהשמחה במעונו: מי רמי שערי באסינתא. יש שרין שעורים בעריבת מים להטיל שער לצורך חופה. וי"א לשם החתן והכלה וזיעין שעורין צעין לומר פרו ורבו וזמנו כשעורים הללו: דהוה טריח ליה. ממוקנים היו לו כל כרכי חופה ושעורה: אישעק לבריה. שידך לו אישה וברוך משעם אירוסין. שהשמחה במעונו: והדרי בהו. לא נתנו לו האשה: שיש אריכתא. הוסיף דברים על שהכל ועל ברכת יצירה ראשונה וחתם בה בברוך: וליים הלכתא כווסיה. כדפי' לעיל: לני מהולא. לסעודת מילה: חתנים מן המנין. לקמן מפרש למאי הלכתא:

ח: בתולה נשאת פרק ראשון כתובות

כי תניא ההיא בברכת המזון. פי' נקונטרס להטטרף עם ב' כנרס המזון. להטטרף לג' לזמן עליו שהרי הוא חייב בכל המזות: לזמן שהרי הוא חייב בכל המזות ואין נראה לר"י דל"כ לא נשורה. כשהיו חוזרין מן הקבר היו עושין שורה סביב האכל לזמנו אלא לאשמעינן אלא דחייב במזות והוא ליה למימר בהדיא דחייב במזות ועוד דל"כ מאי פריך ליה מברכת אכלים בעשרה ואין אכלים מן המזין דקאמר ברכה כי תניא ההיא בברכת המזון כי קאמר רבי בשורה מי איכא אלא ע"כ היינו

Les mots du jour à apprendre :

Perche, bâton, barre	אַגָּדָא
Il l'a noué	אַגְדִּיה
Récit	אַגְדַּתָא

Programme du Lundi

L'étude aujourd'hui est dédiée Leilouy Nishmat

Shimron ben Elyahou z"l

Explications du Roch sur la Brah'a de *מקדש עמו ישראל על ידי חופה וקדושין*

רא"ש מסכת כתובות פרק א סימן יב

[דף ז ע"ב] אמר רב נחמן אמר לי הווא מנין לברכת חתנים שיהא בעשרה שנאמר ויקח בועז עשרה אנשים מזקני העיר וגו'. ור' אבהו אמר מהכא במקהלות ברכו ה' [אלהים] ממקור ישראל ת"ר מברכין ברכת חתנים בבית חתנים רבי יהודה אומר אף בבית האירוסין מברכין אותה. אמר אביי ביהודה שנו מפני שמתייחד עמה. תניא איך מברכין ברכת חתנים בבית חתנים וברכת אירוסין בבית האירוסין. כתב רב אחאי (פ' ח"י סי' טז) דברכת אירוסין ב'. וה"ר שמואל הנגיד נחלק עליו ואמר שאין צריך י' אלא לברכת חתנים בלבד שלא הזכירו י' אלא בה. ועוד הרי קידושין בפני ב' ואתה מצריך עשרה. ול"נ דברי רב אחאי דלמאי דילפינן מבעז הרי בועז עשה גם ברכת אירוסין בעשרה ולמאי דילפינן ממקהלות גם ברכת אירוסין על עסקי מקור בא דאי אפשר לישא בלא ברכת אירוסין ודי בשנים לקידושין ובברכה צריך עשרה. ויש שכתבו שצריך לברך ברכת אירוסין קודם קידושין כדאמר (פסחים דף ז ב) כל הברכות כולן מברכין עובר לעשייתן. ויש שכתבו שצריך לעשות אחר האירוסין דילמא הדרא בה האשה והויא לה ברכה לבטלה. ועוד שבכל המצות לפי שמזכירין עשיית המצוה מברכין עליהן עובר לעשייתן אבל כאן אין מברכין אשר קדשנו לקדש האשה וכיון שאין מזכירין עשיית המצוה אין צריך לברך עובר לעשייתן. מאי מברכין. אשר קדשנו במצותיו וצונו על העריות ואסר לנו את הארוסות והתיר לנו את הנשואות על ידי חופה וקידושין ברוך מקדש ישראל וכו' ונהגו האידינא מקדש ישראל על ידי חופה וקידושין. יש מקשין על נוסח ברכה זו למה אין מברכין אשר קדשנו במצותיו וצונו לקדש את האשה ועוד היכן מצינו ברכה כזאת שמברכין על מה שאסר לנו הקדוש ברוך הוא והלא אין אנו מברכין שאסר לנו אבר מן החי והתיר לנו את השחוט ועוד מה ענין להזכיר עריות בכאן. ועוד מה לנו להזכיר חופה בכאן כיון שמברכין ברכת ארוסין בבית האירוסין ובלא חופה. ונ"ל כי ברכה זו אינה ברכה לעשיית המצוה כי פריה ורביה היינו קיום המצוה ואם לקח פלגש וקיים פריה ורביה אינו מחוייב לקדש אשה וכן הנושא זקנה איילונית או עקרה וכן סריס חמה שנשא מברכין ברכת חתנים ואין חיוב במצוה זו שאין בה קיום מצות פריה ורביה והילכך לא נתקנה ברכה במצוה זו. אף בנושא אשה לשם פריה ורביה כיון (שאי) אפשר לקיים מצות פריה ורביה בלא קידושין ולא דמי

לשחיטה שאינו מחוייב לשחוט ולאכול ואפ"ה כשהוא שוחט לאכול מברך דהתם אי אפשר לו לאכול בלא שחיטה אבל הכא אפשר לקיים פריה ורביה בלא קידושין וגם התם אפקיה קרא בלשון ציווי דכתיב וזבחת ואכלת אבל הכא כתיב כי יקח איש ועוד דבקדשים אי אפשר בלא שחיטה הילכך מברכין על כל שחיטה. וברכה זו נתקנה לתת שבח להקב"ה אשר קדשנו במצותיו והבדילנו מן העמים וצונו לקדש אשה המותרת לנו ולא אחת מן העריות. והזכירו בו איסור ארוסות והיתר נשואות בחופה וקידושין שלא יטעה אדם לומר שהברכה של קידושין נתקנה להתירה לו לכך הזכירו חופה לומר דדוקא ברכת חופה היא המתרת הכלה. ולהכי נמי הקדימו חופה לקידושין לומר והיתר לנו את הנשואות על ידי חופה שאחר ברכת הקידושין

Le statut d'une fiancée qui a eu les sept Brah'ot avant mariage

Voir Rachi

בית הבחירה למאירי מסכת כתובות דף ז עמוד ב

ובית חתנים הוא מקום שנכנסה בו לחפה ובית האירוסין הוא מקום שנתקדשה בו והיה מנהגם לקדש בשעת שדוכין וליתן זמן כפי המותנה או מן הסתם שנים עשר חדש לכתולה ושלישים יום לאלמנה ואמר עכשו שמברכין ברכת חתנים בבית חתנים ר"ל בשעה שנכנסה לחפה אבל בבית האירוסין ר"ל בשעת קדושין אין מברכין שם שבע ברכות אלא ברכת אירוסין לבד עם בורא פרי הגפן וביהודה היו נוהגין ליחד החתן והכלה בשעת אירוסין ולבא עליה מיד בלא כתבה ובלא חפה אלא שהיחוד במקום חפה להיתר ביאה זו אף על פי שלא לשם קדושין היתה והיו נוהגין בה מפני גזירות ושמדים שהיו שם על הדרך שאמרו שכל בתולה הנשאת תבעל להגמון והיו מכוונים להכניס אהבה ביניהם עד שאם חס ושלום יארע בה שום אונס שתהא אהבת האורס חקוקה לה בלב ושללא תתפתה לשום אדם אלא אם כן על ידי אונס גמור ועל הדרך שאמרו בסנהדרין דף כ"ב ע"ב אין אשה כורתת ברית אלא למי שעשאה כלי ומתוך כך תקנו לברך שבע ברכות אף בשעת אירוסין מיד בחפה כל דהו מפני שאמרו כלה בלא ברכה אסורה לבעלה כנדה ומעתה הוא הדין בכל מקום שנוהגין כן שעושין כן

שיטה מקובצת מסכת כתובות דף ז עמוד ב

וכתבו תלמידי רבינו יונה ז"ל וז"ל וביהודה שנו מפני שמתייחד עמה מפרש בירושלמי [פ"א ה"ה] שבשעה שבאו בני יעקב לקבורת אביהם בא עשו לערער על מקום הקבורה וקם יהודה והרגו ואח"כ כשגברה ידו של עשו גזרו על יהודה שכל בתולה שתנשא מהם תבעל לסרדיוט תחילה ומפני זה היה מנהגם שהיה מתייחד החתן עם ארוסתו בשעת האירוסין וי"מ שלא היה בועל אותה דכלה בלא ברכה אסורה לבעלה כנדה אלא מתוך שהיה מחבק ומנשק אותה היתה חיבה יתירה ביניהם וכשהיה בא הסרדיוט לבעול אותה לא היתה נבעלת אלא באונס. עוד נוכל לפרש שבשעת אירוסין היה בועל אותה והיו אומרים ברכת חתנים אלא שלא היו עושין חופה מיד מפני הרואין כדי שלא יתפרסם הדבר פי' הסרדיוט פקיד העיר. מפי מורי נ"ר. ע"כ

Les mots du jour à apprendre :

A l'intérieur	אָגוֹאִי
Noix	אָגוֹזָא
Protèger	אָגוֹנִי

Programme du Mardi

L'étude aujourd'hui est dédiée Leilouy Nishmat

Shimron ben Elyahou z"l

Explication de la Bra'h'a de *אשר יצר את האדם בצלמו*

ספר אבודרהם ברכת אירוסין ונישואין *

ברכת נישואין. מברך תחלה על הכוס בורא פרי הגפן ואח"כ מברך שבעה ברכות: ברוך אתה ה' אלהינו מלך העולם שהכל ברא לכבודו ע"ש עושה שלום ובורא את הכל פרש"י ברכה זו נתקנה לאסיפת העם הנאספים שם לגמול חסד לכבוד המקום לחסדיו שנהג עם אדם הראשון שנעשה לו שושבין ונתעסק בו. ומשעת אסיפה היה ראוי לברך ברכה זו אלא מכיון שיש שם ברכה על הכוס תקנו לסדרה עליו כמו ברכת בשמים וברכת האור במוצאי שבת כדאמרינן בירושלמי דברכות דר' ה' מפזרן וחוזר וכוללן על הכוס ורבי חייא היה מכנסן על הכוס הואיל ויש שם כוס. וא"ת למה לא תקנו לברכה אף בבית האירוסין שגם שם נאספים העם וי"ל שאין מברכין אותה אלא על אסיפת שמחה ועדיין אין שם שמחה עד שעת הנישואין. והרמ"ה פי' שנתקנה ברכה זו כדי להזכיר סבת הזווג שהוא עיקר יצירת העולם התחתון שלא נברא אלא לפריה ורביה שנא' לא תהו בראה לשבת יצרה וזהו כבודו של מקום שאין כבוד הבורא נודע אלא ע"י בריאותו שנא' כל הנקרא בשמי ולכבודי וגו' כנגד שהכל ברא לכבודו. יצרתיו כנגד יוצר האדם. אף עשיתיו כנגד אשר יצר את האדם. בא"י יוצר האדם. ברכה זו נתקנה כנגד יצירת אדם הראשון עד שלא ניטלה ממנו הצלע. ואח"כ מברך אשר יצר את האדם בצלמו. כנגד יצירת אדם וחיה שאף יצירת האדם לא נגמרה אלא לאחר שנגמרה יצירת חיה שהרי כשנלקחה ממנו הצלע נשתנית בריאתו ממה שהיתה קודם לכן. ולפי' ברכה זו פותחת בברוך ואינה נקראת סמוכה לחבירתה לפי שממנה מתחיל לדבר בענין זווג שהוא עיקר ברכות אלו. וכן מוכח בירושלמי שלעולם אין ברכה פותחת בברוך אלא כשהיא התחלת הדבר כמו שפירשנוהו למעלה בגאולה של פסח וגם ברכה זו כיון שהוא תחלת הדבר דהיינו הזווג אינה נקראת סמוכה לפי' פותחת בברוך וברכות ראשונות הם מטבע קצר ולפי' פותחות בברוך ואין חותמות בברוך כמו ברכת הפירות וברכת המצות. אשר יצר את האדם בצלמו שנאמר (ברא' א כו) נעשה אדם בצלמו. וכתוב (שם כו) בצלם אלהים עשה את האדם ור"ל על צורת הנפש שנאצלת מכבוד הבורא. והוסיף עוד ופי' בצלם דמות תבניתו שב אל האדם ור"ל דמות שהוא צורת גופו. צר אותו בצלמו שהוא צורת הנפש וכל זה לדחות הכפירה הרעה שתעו בה רבים שאמרו שעל תואר תבנית אדם נאמר שנברא בצלמו כמו שביאר זה הענין הרמב"ם בתחלת מורה הנבוכים. והתקין לו ממנו. מגופו מצלעותיו תקנה עשה לו הקדוש ברוך הוא שנא' (ברא' ב, יח) לא טוב היות האדם לבדו אעשה לו עזר כנגדו. בנין שנא' (שם כב) ויבן ה' אלהים את הצלע. עדי עד. כלומר בנין נוהג לדורות. והטעם שע"י שניהם מתקיים מין האדם. שוש תשיש. ברכה זו נתקנה כנגד שמחת ירושלים העתידה שנמשלה לזווג חתן וכלה שנא' (ישעיה סב, ה) ומשוש חתן על כלה ישיש עליך אלהיך. והטעם שהקדימו ברכה זו קודם ברכת זוג חתונה משום שנאמר (תה' קלז, ו) תדבק לשוני לחכי אם לא אזכרכי אם לא אעלה את ירושלים על ראש שמחתי. וגם עיקר ברכה זו משום ברכה זו נתקנה. ותגל עקרה. ע"ש (ישע' נד, א) רני עקרה. בקבוץ בניה לתוכה ע"ש (שם סב, ה) כי יבעל בחור בתולה יבעלוך בניך וכתוב (שם נד, א) כי רבים בני שוממה. ואמר בקבוץ בניה על שם שכתוב ברני עקרה (שם נד, ז) וברחמים גדול אקבצך. בשמחה ע"ש פצחי רנה וצהלי. בא"י משמח ציון בבניה פירשנוהו בברכת ההפטרות. שמח תשמח רעים אהובים. אלו החתן והכלה שהם רעים אהובים זה על זה. כשמחך יצורך כאשר שמחת יצור שלך וזהו אדם הראשון. בגן עדן מקדם. וישם שם את האדם. בא"י משמח חתן וכלה. לקמן אפרש'. בא"י אמ"ה אשר ברא ששון ושמחה. משום דשייכא בריאה בחתן וכלה אמר לשון בריאה בששון ושמחה. וברכה זו היא פותחת בברוך מפני שהיא נאמרה יחידית ברוב ימי המשתה כשאין שם פנים חדשות לפיכך אינה נקראת סמוכה, והוצרכה לפתוח בברוך. מהרה ה' אלהינו ישמע בערי יהודה ובחוצות ירושלים קול ששון וקול שמחה וגו' פסוק הוא ובמקום קול אומרים הודו את ה' צבאות. ואומר קול מצהלות חתנים ממשתה ע"ש דאמרינן אין חופות בלא סעודה. ונערים מנגינתם ואינו אומר ובחורים כמו שהוא לשון הפסוק לפי שמנגינת הנערים לא יבא לעולם הפסד ותקלה אלא מנגינת הבחורים באה חרבה לעולם שנא' (איכה ה, יד) זקנים משער שבתו מה טעם משום דבחורים מנגינתם כלו' מנבלים את פיהם בפריצות.

בית הבחירה למאירי מסכת כתובות דף ח עמוד א

נוסח ברכות אלו וענינם כך הוא הראשונה שהכל ברא לכבודו והענין בה שמאחר שכונתנו לברך על הזווג וכל זווג הוא מדומה לזווגו של אדם הראשון עד שאנו רוצים להזכירו קודם זווג שלפנינו ואותו זווג היה במעשה בראשית היה בראוי לתקן ברכה על מעשה בראשית דרך כלל או שמא הטעם שהזווג בא לפרות ולרבות ולקיים היישוב כאמרו לא תהו בראה וזהו כבודו של מקום שעל ידי בריותיו כבודו מתפרסם ובאו אחר כך שתי יצירות אחת לעיקר בריאת אדם ואחת כנגד חוה והוא האחרון ואדם שבחתימתה ר"ל אשה כאמרו כתפארת אדם כל נפש אדם ומה שאמר והתקין לו ממנו בנין עדי עד ר"ל נוהג לדורות ואחר כך מברך על שמחת ציון העתידה מפני שאף היא נמשלה לזווג חתן וכלה כדכתיב ומשוש חתן על כלה והקדימוה לברכת זווג זה על שם אעלה את ירושלם על ראש שמחתי ואחר כך מברך על זווג זה לשמחם בזווגם ולהצליחם במעשי ידיהם ולשמחם כשמחת זווג ראשון בגן עדן וחותרם בהם חתן וכלה ואחר כך מברך ברכה כוללת כל זיווג של בני אדם העתידים ורומז בה לנחמת ציון ואין במשמעה אלא שבח לשם על יצירת השמחה וענין הזווג ושמחת החתן עם כלתו והוא שחותם בה משמח חתן עם הכלה מפני שעיקרה על שמחת החתן וזה שאמר בה ונערים מנגינתם ולא אמר ובחורים מנגינתם כלשון המקרא לפי שנגינת בחורים נפיק מיניה חורבא כדכתיב זקנים משער שבתו בחורים מנגינתם ודרשו בה מה טעם זקנים משער שבתו משום דבחורים מנגינתם וכו'.

Les mots du jour à apprendre :

Salarié	אָגור
Salariez	אָגורוּ
A défendu, protégé	אָגין

Programme du Mercredi

L'étude aujourd'hui est dédiée Leilouy Nishmat

Shimron ben Elyahou z"l

Suite des explications des Brah'ot

ספר אבודרהם ברכת אירוסין ונישואין

ואמרינן בפ"ק דברכות (ה, ב) א"ר חלבו אמר רב הונא כל הנהנה מסעודת חתן ואינו משמחו עובר בה' קולות הנאמרות כאן פי' ה"ז מבזה חמשה קולות שנתבשרו בהן ישראל. ואם משמחו מה שכרו א"ר יהושע בן לוי זוכה לתורה שנתנה בחמשה קולות שנא' (שמות יט, טז) ויהי קולות וברקים וענן כבד על ההר וקול שופר חזק מאד וכתוב ויהי קול השופר הולך וחזק מאד וכתוב ויהי קול השופר הולך וחזק מאד משה ידבר והאלהים יעננו בקול. ומקשי והא כתיב וכל העם רואים את הקולות אלמא טובא. ומתרץ הנך קולות דמעיקרא הוו. פי' ששמעוה קודם מתן תורה. והטעם בזה כי המחזיק יד החתן ומשמחו שעוסק במצות פריה ורביה שממנו יצאו מקיימי התורה וזו היא כוונת הנישואין להוליד בנים ולגדלם לתלמוד תורה. ועל כן יש בנשואים ה' קולות כנגד ה' קולות שניתנה בהם תורה. ולכן זוכה לתורה מדה כנגד מדה.

ודע כי ברכת שמח תשמח היא דרך בקשה לבקש רחמים על חתן וכלה לשמחם בזווגם ולהצליחם במעשה ידיהם כשמחת זיווג אדם הראשון בגן עדן. וברכה זו היא דרך שבח והודאה למקום על יצירת השמחה והזיווג בעולם לשעבר ולצעוק לעתיד לבא על שמחת ירושלים, ולפיכך חותם באותה ברכה ראשונה משמח חתן וכלה מפני שהיא דרך בקשה וצריך לבקש רחמים על שניהם. ואם היה חותם משמח חתן עם הכלה לא היה במשמע שמחה אלא לחתן בלבד שישמח בכלה אבל אינו משמע לשמח הכלה עם החתן. אבל ברכה זו שהיא דרך שבח והודאה על שמחת הזיווג חותם משמח חתן עם הכלה משמע החתן לבדו שישמח על עסקי הכלה, שכן כתוב ומשוח חתן על כלה (ישעיה סב, ה). ועוד מפני שהבתולה יש לה צער בתולים. ואיתא במדרש והיו לבשר אחד לבשר בגימטריא דם בתולים מלמד שלעולם לא יהיו לבשר אחד אלא בחור ובתולה. וזהו שאמרו ז"ל (סנהדרין כב, ב) אין האשה כורתת ברית אלא למי שעשאה כלי.

[...]

ופי' שהשמחה במעונו ר"ל שהשמחה שאנו משמחים לחתן ולכלה לא ממנו היא כי השמחה במעונו. על שם שאין לפני עצבות שנאמר (דהי"א טז, כז) עוז וחדוה במקומו. וכתב בעל העטור ואבן הירחי שלכך תקנו שהשמחה במעונו ולא במכוננו ולא בזבולו משום דאמרין בחגיגה בפרק אין דורשין (יב, א) ז' רקיעים הם. וילון. רקיע. שחקים. זבול. מעון. מכון. ערבות. ומפרש שם מעון שבו כתות של מלאכי השרת אומרות שירה לפני המקום. והשירה היא השמחה לפני המקום כמו שנאמר (שופטים ט, יג) החדלתי את תירושי המשמח אלהים ואנשים. לפי' אומרים שהשמחה במעונו.

חתם סופר מסכת כתובות דף ח עמוד א *

[מהדורא קמא] בצלם דמות תבניתו ר"ל שבראו הקדוש ברוך הוא יחידי אפ"י שכבר עלה במחשבה לבראו שנים מ"מ לכבוד האדם וחיבתו בראו א' שהי' ממש בצלם אלקי' שאין הזיווג נפרד ממנו ואח"כ התקין לו ממנו בנין עדי עד ר"ל בנין המקיים המין עדי עד. וזהו חביב אדם שנברא בצלם אלקי' חבה יתירה נודעת לו היינו שהקב"ה שינה מחשבתו משום חיבתו ונודעת מלשון ידיעה וזיווג והאדם ידע. והטעם שהתקין לו ממנו בנין ולא הניח ב' פרצופי' ויהי' הזיווג מבני' נ"ל משום שלא רצה הקדוש ברוך הוא שיהי' הזיווג הקדוש גורם פירודא דאז הי' א' והי' מזדווג מיני' ובי' ומוליד ולד הנפרד ממנו נמצא הזיווג גורם פירודא ולא הי' זה מדוגמא שלמעלה שהזיווג גורם דביקות ואחדות. אבל השתא הזיווג גורם אחדות שמזדווגים ב' רחוקי' וע"י הולד היו לבשר א' וזה טעם איסור נישואי קרובי' משום שהם בשר א' בלא"ה ע"י קרובים והי' הזיווג גורם קצת פירוד דנהי' דמצד א' מתקרבי יותר ע"י שהיו לבשר א' בהולד הנולד מ"מ יהי' ג"כ ריחוק על ידיהם כגון אם הני אח ואחות יהי' הנולד מדרגה א' למטה בן אחותו ובן אחיו אבל כשנישאת לרחוקים הוה קירוב שלם ביניהם. וכעת מצאתי כעין טעם זה במאמר השכל בדבור לא תנאף ע"ש

שוש תשיש ותגל העקרה ע"ש הקרא שוש אשיש בה' תגיל נפשי באלקי'. ושם מסיים כחתן יכהן פאר וככלה תעדה כלי' ע"כ מזכיר כאן לשון שוש תשיש ותגל. מ"מ צריך ישוב מתחיל בששון ומסיי' בקבוץ בני' בשמחה. ועוד מ"ט גבי ירושלים אומר שוש תשיש וגבי שמחת חתן וכלה אומר שמח תשמח. וי"ל דלשון ששון שייך יותר בשמחה רוחניו' ושמחה בגופני' ע"כ דרשו ליהודים היתה אורה ושמחה וששון ויקר שמחה זו מי"ט דכתי' ושמחת בחגיך והיינו שמחת הגוף באכילה ושת' וכסות נקי אלא שנעשה לש"ש מ"מ שמחה גופני' היא. וששון זה מילה דכתי' שש אנכי על אמרתך וזהו היא ודאי שמחה רוחניו' דהרי איכא צערא לינוקא כדלקמ' בשמעת' וכל' בשל"ה מה יפית ומה נעמת אהבה בתענוגים כשהוא מראה אהבת ה' בתענוגי' מתוך שמחה גופני' ושמחת יום טוב והדומה זה הוא היותר חביב בכל העבודו' וכן יהי' לע"ל ההיפך מן וישמן ישורון ויבעט. אלא אהבה בתענוגי' ע"כ אמר שוש תשיש ששון רוחני' תשיש בקבוץ בני' לתוכה בשמחת גופני' מלאי' כל טוב ונהרו אל ה' בתענוגי'. וזה הוא נוסח הברכה שני' שמח תשמח בשמחה גופניו' רעים האהובי' האלו כמו שהי' שמחת אדה"ר בג"ע מקדם קודם החטא שהיו מלאכי השרת מצנני' לו יין וצולי' לו בשר והי' משמש מטתו והכל לש"ש בלי שום תאוה והנאה גשמיו' כן תשמח רעי' האהובי' האלו וקורי' להם האהובי' ר"ל האהובי' למקום ב"ה ע"ד אהבה בתענוגי' ואמר בג"ע מקדם קודם החטא לאפוקי אח"כ הי' מקדם לג"ע ולא בג"ע מקדם וק"ל

Les mots du jour à apprendre :

Attache	אַגִּיד
Liens, attaches	אַגִּידִי
Sur le côté	אַגִּיָּא

Programme du jeudi

L'étude aujourd'hui est dédiée Leilouy Nishmat

Shimron ben Elyahou z"l

2. Les Chéva Brah'ot sont elles dépendantes d'une Seouda ?

Quelqu'un qui n'a pas mangé peut-il faire les Brah'ot ?

מסכת סופרים פרק יט הלכה ט

ונהגו רבותינו לומר בבקר ברכת חתנים על הכוס בעשרה, ובפנים חדשות כל שבעה, וכן בערב קודם סעודה

רא"ש מסכת כתובות פרק א סימן יג

ת"ר ברכת חתנים כל שבעה א"ר יהודה והוא שבאו פנים חדשות שלא אכלו עד עתה אפילו היו שם בשעת החופה. ונראה דלא מיקרו פנים חדשות אלא בני אדם שמרבים בשבילם שמחה יותר. ושבת חשובה כפנים חדשות דאמר במדרש מזמור שיר ליום השבת אמר הקדוש ברוך הוא פנים חדשות באו לכאן ודרך להרבות בשבת שמחה ומנות ויש מקומות שבשבת אחר סיום התפלה מלוין כל הקהל את החתן עד ביתו ואומרים שם שבע ברכות ואומרים מפני שלא היו שם רוב הקהל ביום הששי וביום השבת כולן מצויין שם. ושאלו את רב האי על מנהגם והשיב שאינו מנהג יפה אלא שאין איסור בדבר שהרי אמרו מברכין ברכת חתנים כל שבעה והוא שבאו פנים חדשות. וי"א הא דמברכין ע"י פנים חדשות דהיינו דוקא לאחר סעודה. במס' סופרים (פרק יט הל' י"א) יש נהגו רבותינו לומר בבוקר ברכת חתנים על הכוס בעשרה פנים חדשות כל שבעה וכן בערב קודם סעודה מברכין אותה.

ר"ן על הרי"ף מסכת כתובות דף ג עמוד א

וי"א שאין מברכין ברכת חתנים אלא בברכת המזון כדאמרין הכא כי תניא היא בברכת המזון ולא כמו שנהגו עכשיו לברך ברכת חתנים בששי ובשבת שלא בשעת סעודה וליתא שהרי שנינו במסכת סופרים [פרק יט הלכה יא] ונהגו (ז"ל) לומר בבקר ברכת חתנים על הכוס בעשרה ופנים חדשות כל שבעה [ובערב קודם סעודה] אלמא קודם סעודה היו מברכין אותה לפי שהיו רגילים להתאסף בבית החתן בבקר ובערב לשמח החתן וכלה והיו מברכין אף על פי שאין אוכלין ואנן גם כן בששי ובשבת שהחתן יוצא מבית הכנסת מוציאין כלה מחדרה ונכנסין לחופה זו היא עיקר השמחה וראוי לברך עליה וה"נ מוכח בירושלמי שאמר [בפירקין הלכה א] מברכין ברכת חתנים בבית חתנים כל שבעה רבי ירמיה סבר מימר מפקין עלתה כל ז' כלומר מחופתה להיות שמחין עמה ומש"ה מברכין כל שבעה א"ל רבי יוסא והא תני רבי חייא מברכין ברכת אבלים כל ז' אית לך למימר מפקין מיתא כל שבעה מאי כדון מה כאן מנחמין עמו אף כאן משמחין עמו מה כאן מזכירין פירוש האבל ומש"ה

מברכין אף כאן מזכירין כלומר השמחה ומש"ה מברכין ואף על פי שברכו בששי חוזרין ומברכין בשבת ואין חוששין לדעת אם יש שם פנים חדשות לפי שאי אפשר שלא יהיה בשבת אחד שלא היה אתמול וי"א שסומכים על מה שאמרו במדרש כיון שבא שבת באו פנים חדשות [ואין צריך פנים חדשות] אחרות עוד שנינו במסכת סופרים [שם] גבי ברכת החדש כו' מברך עליו ברכת הזימון ומביא לו כוס אחר ומברך בפה"ג וכן צ"ע כולה וכן אתה אומר בברכת חתנים ובברכת אבלים לפי שאין אומרים שתי קדושות על כוס אחד אבל י"א שלא אמרו אין מברכין שתי קדושות על כוס אחד שם בפסחים [דף קב: ע"ש תוס' ד"ה שא"א ב' כו'] אלא לענין קדוש וברכת המזון ומשום דהאי מקמי סעודה והאי בתר סעודה אבל בקדושה ואבדלתא דתרווייהו מקמי סעודה מברכין להו אחד כסא וברכת מזון וברכת חתנים להא דמיא דתרווייהו בתר סעודתא וכתב הרמב"ן ז"ל ושמעתי שאין לברך ברכת חתנים ולא אשר ברא אלא בחופה שאין שמחה אלא בחופה כדאמרינן במסכת סוכה (דף כה ב) וליתבו בסוכה וליחדו בסוכה אין שמחה אלא בחופה אלמא ליכא לברוכי ברכת חתנים אלא בשבעת ימי המשתה ובחופה עד כאן ומיהו שהשמחה במעונו ודאי לא תלי בחופה כלל דהא אפי' מקמי הכי ובתר הכי מברכין לה ודאמרינן לענין ברכת אבלים כי תניא ההיא בברכת הזמון פרש"י ז"ל להצטרף לשלשה לזמן עליו ואם תאמר אי הכי פשיטא ולדברי מקצת הגאונים שאומרים שמוסיפין בברכת זימון נברך מנחם אבלים שאכלנו משלו אפשר לתרץ שכיון שהוא מתנחם הייתי אומר שלא יצטרף שהוא אינו מן המנחמים אלא מן המתנחמין אלא דהתם בברכות [דף מו ב] משמע שאין מוסיפין בה כלום אלא י"ל שכיון שמוסיפין בהטוב והמטיב אל אמת דיין אמת כדאיתא התם היה אפשר לומר שאין אבל מן המנין

תוספות מסכת פסחים דף קב עמוד ב

שאינן אומרי' שתי קדושות על כוס אחד - ויש נוהגין בחופה מטעם זה שלא לומר שבע ברכות על כוס ברכת המזון אלא מביאין כוס אחר ואין מברכין על השני בפה"ג כיון שכבר בירך על כוס ברכת המזון כי אין נכון לברך פעמים אך רבינו משולם היה אומר הכל על כוס אחד דלא דמי לברכת המזון וקידוש דתרי מיילי נינהו כדאמרי' בסמוך אבל הכא חדא מלתא היא דברכת המזון גורם לברכת נישואין וברכת אירוסין ונישואין נהגו לומר על שתי כוסות וטעמא דרגילים זה בלא זה כדאמר בכתובות (ד' ז): מברכין ברכת האירוסין בבית אירוסין וברכת חתנים בבית חתנים ועוד דנהגו לקרות כתובה בינתיים והוי הפסק ולכך מתכוונים ולכך צריך ב' כוסות

חידושי הרשב"א מסכת כתובות דף ח עמוד א

[...] וברכת חתנים כל שבעה בין בשעת אכילה בין שלא בשעת אכילה כל שמתאספין שם לשמח את החתן, וכן היא במס' סופרים ונהגו רבותינו לומר בבוקר ברכת חתנים על הכוס בעשרה ופנים חדשות כל שבעה וכן בערב קודם סעודה, בלשון הזה כתוב שם, אלמא אין הכל תלוי באכילה אלא באסיפת העם לשמחם. ועכשיו נהגו לברך בששי שהוא יום ראשון לנישואין במקומותינו, ובשבת כשבאין מבית הכנסת, לפי שחתן יוצא מבית הכנסת ומוציאין את הכלה בתוך העם ומכניסים אותם לחופה ומפני כך מברכין דשמחה גדולה היא להם אף על פי שכבר ברכו בששי סמכו להם לברך בשבת שאי אפשר שלא יהיה שם אחד שלא [היה] שם אתמול, ובתוספות אמרו דשבת כפנים חדשות כדאמרינן במדרש מזמור שיר ליום השבת כיון שבאת שבת אמר הקדוש ברוך הוא למלאכי השרת אמרו שירה לפני שפנים חדשות באו לכאן [...]

חידושי הריטב"א מסכת כתובות דף ז עמוד ב

ונהגו כל העולם כי כשמברכין ברכת חתנים בסעודה שמסדרין אותן על כוס של ברכת המזון עצמו, אבל במסכת סופרים מפורש שמברכים ברכת המזון על כוס אחד ואחר כך מביאין לו כוס אחר ואומר עליו ברכת חתנים לפי שאין אומרינן שתי קדושות על כוס אחד, וה"נ אמרינן בפרק ערבי פסחים (ק"ב א') למי שהיה אוכל ע"ש וקדש עליו היום כוס ראשון מברך עליו ברכת המזון והשני אומר עליו קדושת היום, ומפרש טעמא לפי שאין אומרים שתי ברכות על כוס אחד לפי שאין עושין מצות חבילות חבילות ופרכין עלה מיקנה"ז ופרכין דלא דמי דקדושה ואבדלתא חדא מילתא היא וברכת המזון וקדושה תרי מיילי נינהו, והכי נמי איכא למימר דברכת המזון וברכת חתנים תרי מיילי נינהו, וכן כתב בעל העיטור ז"ל, וכן הדבר נראה אלא שלא נהגו כן, ויש לתת טעם למנהג דלא דמי ברכת המזון וברכת חתנים לברכת המזון וקדוש, דכיון שהמזון בא לאחר סעודה והיא הגורמת וברכת חתנים בא גם כן על הסעודה והיא הגורמת כחדא מילתא חשיבי, אלא שקשה הדבר לדחות מה שכתוב במסכת סופרים, ושמעתי שיש מקום בצרפת ובאשכנז שעושין כמסכת סופרים, ולפי מנהגינו יש מרבותינו בעלי

התוספות ז"ל אומרים שאין לומר בפה"ג אלא לאחר גמר ברכת חתנים דבכל ברכת המזון בפה"ג בסופה, ואחרים כתבו וזהו העיקר כי סמוך לברכת המזון אומר בפה"ג כדינו ומסדר עליו ברכת חתנים ובפה"ג עולה לו לכאן ולכאן, ולא חשיב ברכת חתנים הפסקה לברכת הנהנין כיון דכולהו מעין הכוס והוא ליה כיקנה"ז, וזה ודאי עיקר לפי המנהג שסבורים דברכת המזון וברכת חתנים חדא מילתא היא כיקנה"ז, אבל הדבר צ"ע

רמב"ם הלכות ברכות פרק ב הלכה ט

בבית חתנים מברכין ברכת חתנים אחר ארבע ברכות אלו בכל סעודה וסעודה שאוכלים שם, ואין מברכין ברכה זו לא עבדים ולא קטנים, עד כמה מברכין ברכה זו אם היה אלמון שנשא אלמנה מברכין אותה ביום ראשון בלבד, ואם בחור שנשא אלמנה או אלמון שנשא בתולה מברכין אותה כל שבעת ימי המשתה

שם הלכה י

ברכה זו שמוסיפין בבית חתנים היא ברכה אחרונה משבע ברכות של נישואין, במה דברים אמורים כשהיו האוכלין הם שעמדו בברכת נישואין ושמעו הברכות אבל אם היו האוכלין אחרים שלא שמעו ברכת נישואין בשעת נישואין מברכין בשבילם אחר ברכת מזון שבע ברכות כדרך שמברכין בשעת נישואין, והוא שיהיו עשרה וחתנים מן המנין

שולחן ערוך אבן העזר הלכות קידושין סימן סב סעיף ה

מברכין ברכת חתנים בבית חתנים אחר ברכת המזון, בכל סעודה וסעודה שאוכלין שם, ואין מברכין ברכה זו לא עבדים ולא קטנים

Les mots du jour à apprendre :

Salariés	אָגִירִי
Salariée	אָגִירָא
J'embauche	אָגִירָא

Bon Simoud sur Matmidim !

BIOGRAPHIES

* Abodraham – אבודרהם

Rabbi David ben Yossef Abodraham a vécu dans le 14ème siècle à Séville en Espagne. Selon certains avis il était l'élève du Tour qu'il rapporte souvent dans ses références.

Son ouvrage le Abodraham est une compilation de Halah'ot, Minhaguim et commentaires sur la Tephila, qu'il puise des Guemarrot Babli et Yeroushalmi, des Guéonims et de ses contemporains, constituant ainsi une des références essentielles sur ce sujet. Il est aussi une source importante pour la connaissance des Minhaguim Sefaradim qui sont rarement recensés.

Dans son introduction il explique qu'il a écrit ce livre car « la majorité des gens ne comprennent pas les textes de la Tephila etc.. »

*** Beit Yossef** - **בית יוסף**
Chouh'an Aroukh - **שלחן ערוך**
Kesef Mishné - **כסף משנה**

Rabbi Yossef Karo, surnommé « Maran » et « Le Méh'aber », est né à Tolède en Espagne en 1488, et décédé à Tsfat (Israël) en 1575. En 1492, lui et sa famille sont exilés lors de l'expulsion d'Espagne ordonnée par le Roi Ferdinand et la Reine Isabelle. Il grandit en Turquie et y fait son apprentissage de Thora. En 1536 il fait son Alya et s'installe à Tsfat, où il reçoit la « Smih'a » du Tribunal par son grand Rav le Mahari Bé Rav.

Son grand ouvrage le Beit Yossef, organisé autour de la structure du Tour, est un recueil des avis et décisionnaires sur la Halah'a, en retraçant les notions apprises dans la Guemarra jusqu'aux décisionnaires de sa génération. Il tranche ses propres décisions en s'appuyant essentiellement sur l'avis des trois Richonim suivants : le Rif, le Rambam et le Roch.

Puis, dans son Chouh'an Aroukh, il retranscrit de façon concise ses conclusions sur la Halah'a. Cet ouvrage est devenu une source incontournable dans tout le Klal Israël. Il est présenté avec les annotations du Rama, Rav Moshé Isserless, référence du Minhag Ashkenaz dans son ensemble, tandis que les Sefaradim s'appuient sur le Rav Karo.

Il écrit d'autres ouvrages de référence, comme le Kesef Mishnei où il commente les décisions du Rambam, un Responsa, (Chout Beit Yossef et Chout Avkat Rokhel), ainsi qu'un livre à tendance Kabalistique (Maguid Mécharim) dont les idées ont été transmises par un Ange.

*** H'atam Sofer – תתם סופר**

Rabbi Moshé Sofer (Shreiber) est né à Francfort en 1762 et décédé à Presbourg en 1839. Les lettres de « Hatam » sont les initiales de « חידושי תורת משה ». Il est considéré comme le père spirituel de la Hongrie de son époque. En 1806 il est nommé Rav de Presbourg et est reconnu comme étant le Gadol Hador (Le Grand de la génération). Ses descendants seront aussi nommés pour des fonctions de Rabanout en Hongrie, Autriche et Pologne. Parmi ses élèves on compte le Maharam Chiq. Il fut un des principaux contestataires du mouvement réformiste dans une époque de Haskala en Europe occidentale, s'opposant avec virulence aux tentatives d'innovation dans les Minhagui Israël.

Parmi une centaine de livres, il a écrit des ouvrages très importants comprenant des commentaires sur la Torah, sur la Guemarra, un Responsa etc...

Liste des 42 Sougiot étudiées sur Matmidim

Sougiot de Brah'ot		Sougiot des H'aguim	
1. Birkot Hatorah	17. Birkat Haguefen	33. Birkat Hagomel	8. Hanouka - emplacement de la Hanoukia
2. Choméa Kéoné	18. Natei Inchei	34. Birkat Hagomel (2)	16. Pourim – Michloah' Manot et Matanot Laevyonim
3. Arévout	19. Birkat Haréah'	37. Bal Tossif	20. Pessah – Biour H'amets
4. Kavana dans le Chema	22. Les jus	38. Chéhéh'éyanou sur un nouveau fruit	21. Sefirat Haomer
5. Position pour le Chema	23. Trima	39. Chéhéh'éyanou sur un nouveau Keli	35. Roch Hachana – Les trois Livres
6. Méah Brah'ot	24. Pat Kisnin (1)	40. Chéhéh'éyanou sur les Mitsvot	36. Soukot – Mitstaer
7. Amen Yetoma	25. Pat Kisnin (2)	41. Hatov Véhamétiv sur le vin	
9. Les quantités pour les Brah'ot	26. Les Apéritifs	42. Cheva Brah'ot (1)	
10. Les Brah'ot de consommation	27. Zimoun (1)		
11. Brah'a Chééina Tsrih'a	28. Zimoun (2)		
12. Ikar Vétafel	29. Zimoun (3)		
13. Méein Chaloch	30. Zimoun (4)		
14. Brah'a sur un interdit	31. Zimoun (5)		
15. Anigrone	32. Tefilat Haderekh		